

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/31/2020
Identifikačné číslo spisu: 7116201365
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7116201365.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a JUDr. Soni Pekarčíkovej v spore žalobcu: JUDr. Ján Bodnár, so sídlom Žriedlová 3, Košice, správca konkurznej podstaty úpadcu: Truck Center Košice s.r.o., so sídlom Topásová 52, Košice, IČO: 31 661 980, zastúpeného advokátskou kanceláriou FiguraLegal s.r.o., so sídlom Žriedlová 3, Košice, IČO: 52 824 918, proti žalovanému: SIMIS s.r.o., so sídlom Mlynská 11, Košice, IČO: 44 570 791, zastúpeného advokátkou JUDr. Ing. Monikou Rehákovou, so sídlom Námestie Martina Benku 26, Bratislava, o určenie neúčinnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 30Cbi/4/2016, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. októbra 2019, č. k. 2CoKR/26/2019-604, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie zamieta.
- II. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 3. apríla 2019, č. k. 30Cbi/4/2016-501 žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že úpadca napadnutou dohodou o započítaní pohľadávok nezvýhodnil žalovaného oproti iným svojim veriteľom. Úpadca dohodou plnil žalovanému svoj záväzok vzniknutý zo vzájomnej spolupráce, pričom až do začatia konkurzného konania bol povinný plniť svoje záväzky voči veriteľom. Opačný záver by podľa okresného súdu znamenal faktickú nemožnosť dlžníka plniť svoje záväzky svojim veriteľom v období jedného roka pred začatím konkurzného konania v prípade, že by nemohol uspokojiť všetkých veriteľov. Je vecou samotných veriteľov, ako si riešia svoje konkrétne pohľadávky a záväzky so svojim dlžníkom a akú snahu vyvinú za účelom vysporiadania svojich záväzkov vo vzťahu k dlžníkovi. Úpadcovi podľa súdu prvej inštancie nič nebránilo do začatia konkurzného konania plniť svoje záväzky voči konkrétnym veriteľom.

2.1. Súd prvej inštancie skonštatoval, že nedošlo k tej skutočnosti, že by úpadca splnil pohľadávku inak splatnú až vyhlásením konkurzu, ani nezabezpečil svoj záväzok neskôr ako vznikol, ani nenahradil svoj

záväzok vo svoj neprospech, ani nevýhodnil inak neodôvodnene žalovaného oproti iným veriteľom, nevzdal sa svojho práva a ani neodpustil svoj dlh.

2.2. Následne okresný súd poukázal na to, že návrh na vyhlásenie konkurzu nepodal úpadca, ale jeden z jeho veriteľov v júni 2013, pričom samotný konkurz bol vyhlásený až v roku 2015. V tomto období úpadca uhradil svoje záväzky svojim veriteľom, a to tie, ktoré uznával. Podľa súdu prvej inštancie nebol úpadca v čase uskutočnenia napadnutého právneho úkonu (t. j. 15. mája 2013) v úpadku. Preto dospel k záveru, že dohoda o vzájomnom započítaní pohľadávok z 15. mája 2013 v rozsahu 39 420,- eur nie je právnym úkonom, ktorý by mal za následok zmenšenie hodnoty majetku úpadcu, pretože ním nedošlo k žiadnemu zmenšeniu majetku úpadcu. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom 29. októbra 2019, č. k. 2CoKR/26/2019-604 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že určil, že dohoda o vzájomnom započítaní pohľadávok z 15. mája 2013 uzatvorená medzi obchodnou spoločnosťou Truck Center Košice s.r.o. (predtým CAIS s.r.o.), so sídlom Topasová 52, Košice (predtým Popradská 58, Košice), IČO: 31 661 980 a obchodnou spoločnosťou SIMIS s.r.o. (predtým CAIS REAL s.r.o.), so sídlom Mlynská 11, Košice, IČO: 44 570 791, je voči veriteľom v konkurze vedenom na majetok úpadcu Truck Center Košice, s.r.o., so sídlom Topasová 52, Košice, IČO: 31 661 980, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 30K/12/2013 právne neúčinná a žalovaný je povinný uhradiť v prospech všeobecnej podstaty úpadcu Truck Center Košice, s.r.o. sumu 39 420,- eur v prospech účtu vedeného v B. B., a.s., IBAN: B. do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi priznal proti žalovanému plnú náhradu trov celého konania.

4. Odvolací súd uviedol, že dohodou o započítaní pohľadávok z 15. mája 2013 došlo k započítaniu pohľadávky žalovaného vo výške 40.800,- eur vzniknutej na základe faktúry č. XXXXXXXXX vystavenej 15. mája 2013 a pohľadávky úpadcu vo výške 39 420,- eur, a to v rozsahu, v akom sa predmetné pohľadávky kryli. Krajský súd poukázal na to, že pohľadávka úpadcu vo výške 39 420,- eur predstavovala kúpnu cenu za hnutelný majetok, ktorý úpadca odpredal žalovanému. Pohľadávka žalovaného predstavovala nájomné za prenájom hnutelného majetku úpadcovi, ktorý predtým úpadca predal žalovanému. Dohoda o započítaní pohľadávok svedčí o tom, že úpadca sa zbavil hnutelného majetku v prospech žalovaného, a následne si tento majetok úpadca prenajal, keď nájomné za 5 mesiacov bolo vyššie, ako samotná dohodnutá kúpna cena tohto majetku. V konaní nebola preukázaná primeranosť tohto dohodnutého nájomného v porovnaní s kúpnu cenou tých istých hnutelných vecí. Toto primerané protiplnenie mal v konaní preukazovať žalovaný, pretože žalovaný týmto právnym úkonom a následným zápočtom pohľadávok získal prospech na úkor ostatných veriteľov úpadcu, čo žalovaný nepreukázal.

4.1. Krajský súd poukázal na to, že z reštrukturalizačného spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 31R/5/2013 vyplýva, že veritelia úpadcu (konkrétne obchodné spoločnosti FRISOMAT, s.r.o., Leasing Slovenskej sporiteľne, a.s. a CEMING, s.r.o.) mali voči úpadcovi splatné pohľadávky ešte pred 15. májom 2013 (t. j. pred vykonaním napadnutého právneho úkonu). Zároveň odvolací súd poukázal na existenciu ďalších splatných pohľadávok pred 15. májom 2013, ktoré boli právoplatne priznané súdnymi rozhodnutiami.

4.2. Odvolací súd skonštatoval, že ide o právny úkon medzi spriaznenými osobami podľa § 60 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej aj „zákon o konkurze“ alebo „ZKR“), keď v čase uzavretia dohody o vzájomnom započítaní pohľadávok bol Ing. F. E. konateľom úpadcu a aj žalovaného (bod 31. odôvodnenia rozsudku krajského súdu, avšak v bode 22. odôvodnenia odvolací súd uviedol, že v mene úpadcu podpísal dohodu Ing. F. E. a v mene žalovaného Mgr. J. E., pričom doplnil, že Ing. F. E. a Mgr. J. E. sú ako manželia blízkymi osobami - pozn. dovolacieho súdu). V prípade právneho úkonu uskutočneného medzi dlžníkom a ním spriaznenou osobou nebolo povinnosťou žalobcu preukazovať úmysel dlžníka ukrátiť uspokojenie pohľadávok niektorých z veriteľov a vedomosť spriaznenej osoby (žalovaného) o tomto úmysle. Dôkazné bremeno v konaní zaťažovalo žalovaného, ktorý ho neuniesol.

4.3. Pre úspešnú odporovateľnosť sa vyžaduje, aby bol dlžník v úpadku v čase uskutočnenia právneho úkonu. Úpadkom sa pritom podľa § 3 ZKR rozumie objektívny stav, ktorý je nezávislý od orgánov

verejnej moci a nastáva pred vyhlásením konkurzu. Ide o jeden z hmotnoprávných predpokladov pre vyhlásenie konkurzu. Z uvedeného vyplýva, že aj keď konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený 26. januára 2015, neznamená to, že dlžník nemohol byť v úpadku už skôr. Platobná neschopnosť a predĺženie ako dve základné formy úpadku môžu nastať nezávisle od seba, ale aj súčasne. Stačí preukázanie jednej z foriem úpadku na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka. Zároveň tak postačuje, aby v čase vykonania napadnutého právneho úkonu mohol súd skonštatovať, že právne úkony, ktoré vykonával úpadca v čase svojho úpadku vo forme platobnej neschopnosti alebo predĺženia, sú právne úkony odporovateľné, pretože môžu ukraťovať uspokojenie ostatných splatných pohľadávok veriteľov.

4.4. Úpadca uzatvoril dohodu o vzájomnom započítaní pohľadávok so žalovaným ako so spriaznenou osobou, čo nebolo v konaní sporné, a tým zvýhodnil žalovaného ako veriteľa na úkor ostatných svojich veriteľov, voči ktorým mal úpadca splatné záväzky v čase vykonania napadnutého právneho úkonu. Krajský súd pritom poukázal na to, že aj z výpovede svedka Ing. F. E. (konateľa úpadcu) vyplynulo, že v čase uskutočnenia napadnutého právneho úkonu nebol úpadca spôsobilý uhrádzať splatné záväzky, ktoré deklaroval vo svojich účtovných dokladoch. Osobitne odvolací súd zvýraznil, že aj z výpovede uvedeného svedka vyplynulo, že úpadca opakovane odvracal návrhy veriteľov na vyhlásenie konkurzu a v decembri 2013 úpadca podal návrh na reštrukturalizáciu.

4.5. K úmyslu úpadcu ukrátiť svojich veriteľov a k vedomosti žalovaného ako spriaznenej osoby o tomto úmysle krajský súd poukázal na to, že bolo povinnosťou žalovaného preukázať, že nemal vedomosť o úmysle úpadcu ukrátiť svojich veriteľov, čo nevyvrátil ani vypočutý svedok Ing. F. E.. Úpadca napadnutým právnym úkonom zvýhodnil žalovaného ako spriaznenú osobu, keďže manželka spoločníka a konateľa úpadcu Mgr. J. E. bola spoločníčkou a konateľkou žalovaného, a to na úkor iných veriteľov - ktorých splatné pohľadávky neboli úpadcom uspokojené a nebudú uspokojené ani v konkurznom konaní - tým, že umožnil, aby pohľadávka úpadcu voči žalovanému zanikla započítaním a aby pohľadávka žalovaného voči úpadcovi bola uspokojená formou zápočtu.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dňa 29. decembra 2019 žalovaný dovolanie, ktorým sa domáhal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí rozsudok okresného súdu, alebo aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C.s.p.“) a zároveň aj z § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

6. Dovolateľ v podanom dovolaní najprv rozsiahlo opísal skutkový stav veci a priebeh konania pred súdmi nižšej inštancie a následne (strany 7 až 11 dovolania) prezentoval vlastný náhľad na skutkové závery odvolacieho súdu a možnosť správcu odporovať právnym úkonom dlžníka bez toho, aby bolo z tejto argumentácie zrejmé, či má ňou byť odôvodnený jeden zo zákonom predpokladaných dovolacích dôvodov (či už dovolací dôvod podľa § 431 C.s.p., alebo dovolací dôvod podľa § 432 C.s.p.), keďže z nej nevyplýva, či žalovaný vytýka odvolaciemu súdu nesprávny procesný postup prejavujúci sa v podobe existencie vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C.s.p., alebo nesprávne právne posúdenie veci.

7. Vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C.s.p. videl dovolateľ v posúdení napadnutého právneho úkonu ako ukraťujúceho právneho úkonu podľa § 60 ZKR a v prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

7.1. Podľa žalovaného odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia v rozpore s jednoznačne nespochybniteľným skutkovým stavom o tom, kto v rozhodnom čase konal za úpadcu, a kto konal za žalovaného, dospel k záveru, že v konaní nebol vyvrátený úmysel úpadcu ukrátiť veriteľov, keď podľa odvolacieho súdu mala za úpadcu a aj za žalovaného konať tá istá osoba. Vzhľadom na uvedené sa podľa dovolateľa krajský súd nezaoberal ani s prípadnou (ne)vedomosťou žalovaného o údajnom úmysle úpadcu ukrátiť veriteľov. V dôsledku uvedeného postupu je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nepreskúmateľný. Žalovaný záverom k predmetnej námietke vytkol krajskému súdu, že základnou podmienkou odporovateľnosti je, aby napadnutý právny úkon ukraľoval uspokojenie niektorej z prihlásených pohľadávok, a v prípade, ak predmetný predpoklad nie splnený, je daný dôvod pre zamietnutie žaloby. Podľa dovolateľa navyše neexistoval zo strany úpadcu ani úmysel úpadcu ukrátiť ktoréhokoľvek zo svojich veriteľov.

7.2. Prekvapivosť napadnutého rozsudku videl žalovaný v skutočnosti, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 32Cbi/4/2016 (odvolacie konanie na krajskom súde bolo vedené pod sp. zn. 4CoKR/13/2017) dospeli konajúce súdy k záveru, že v čase napadnutého právneho úkonu (k 10. januáru 2013) nebol úpadca v úpadku. V prípade posúdenia úpadku úpadcu ide o zásadne rovnakú vec týkajúcu sa tých istých strán, ktorá bola posudzovaná odvolacím súdom v rozhodovanom spore a aj vo veci vedenej pod sp. zn. 4CoKR/13/2017. Základným atribútom právnej istoty je aj predvídateľnosť súdnych rozhodnutí, z čoho vyplýva, že právne rovnaké (obdobné) prípady sa majú posudzovať rovnako. V rozhodovanej veci krajský súd uvedenú skutočnosť opomenul zohľadniť a rovnako tak opomenul zhodnotiť, či je naplnená základná hmotnoprávna podmienka odporovateľnosti podľa § 57 ods. 4 ZKR.

7.3. Odvolací súd zároveň podľa dovolateľa neuviedol dôvody, pre ktoré by bolo možné dospieť k záveru o platobnej neschopnosti úpadcu ku dňu odporovaného právneho úkonu, a preto považuje napadnutý rozsudok za svojvoľný a zjavne neodôvodnený. Odôvodnenie napadnutého rozsudku neobsahuje, na základe akých dôkazov a na základe akých myšlienkových úvah dospel krajský súd k záveru, že došlo k naplneniu skutkových podstát odporovateľnosti podľa § 59 a § 60 ZKR. Z rozhodnutia odvolacieho súdu podľa žalovaného nie je zrejmé, či napadnutý právny úkon posúdil ako ukracujúci právny úkon podľa § 60 ZKR alebo ako zvýhodňujúci právny úkon podľa § 59 ZKR, prípadne podľa obidvoch podstát.

8. Nesprávne právne posúdenie namietal žalovaný vo vzťahu k:

- posúdeniu, či je pre posúdenie odporovaného právneho úkonu (dohody o vzájomnom započítaní pohľadávok) právne významné, aký bol právny základ týchto pohľadávok, v nadväznosti na posúdenie (preukázanie) základnej podmienky odporovateľnosti podľa § 57 ods. 4 ZKR, t. j. že došlo k ukráteniu uspokojenia pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka;
- posúdeniu dohody o započítaní pohľadávok ako zvýhodňujúcemu právnemu úkonu.

9. Podľa dovolateľa odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keďže podmienky odporovateľnosti právneho úkonu je potrebné posudzovať k okamihu účinnosti právneho úkonu, čo znamená, že okolnosti, ktoré nastali neskôr, nemajú z hľadiska právneho posúdenia veci žiadnu relevanciu. Žalobca podľa žalovaného nepreukázal ukrátenie uspokojenia prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov úpadcu. Pre posúdenie možnej odporovateľnosti je relevantný stav majetku dlžníka k 15. máju 2013 a nie k 12. decembru 2013, kedy bola určená účtovná hodnota majetku úpadcu a vyhotovená evidencia jeho záväzkov. Preukázanie podmienky ukrátenia podľa § 57 ods. 4 ZKR je primárne spojené s preukázaním konkrétneho ekonomického dopadu odporovaného právneho úkonu na celkovú majetkovú sféru úpadcu k momentu, kedy nastali účinky odporovaného právneho úkonu.

9.1. Krajský súd podľa žalovaného posudzoval primeranosť dohodnutého nájomného a teda posudzoval aj zmluvu o nájme ako právny úkon. Predmetom tohto konania však bolo posúdenie dohody o vzájomnom započítaní pohľadávok. V tejto súvislosti dovolateľ zvýraznil, že nie je právne významné, aký bol právny základ započítavaných pohľadávok. Zároveň dovolateľ uviedol, že odvolací súd nesprávne právne posúdil dôkazné bremeno žalobcu vo vzťahu k hmotnoprávnej podmienke uvedenej v § 57 ods. 4 ZKR. Odvolací súd sa pri rozhodovaní o predmetnej otázke dopustil svojvôle, a zároveň interpretoval zákon spôsobom, ktorý je v rozpore s princípmi spravodlivosti, čím malo dôjsť k zásahu do základných práv a slobôd žalobcu (zrejme pozornosti advokátky spisujúcej dovolanie ušlo, že v rozhodovanom spore zastupuje žalovaného - pozn. dovolacieho súdu) ako dovolateľa a výsledkom rozhodovania tak má byť rozhodnutie, ktoré sa javí ako arbitrárne.

10. Vo vzťahu k možnosti odporovať zvýhodňujúcemu právnemu úkonu žalovaný uviedol, že právny úkon musel ukrátiť uspokojenie prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov a zároveň musel spôsobiť úpadok dlžníka alebo musel byť urobený počas úpadku dlžníka s tým, že v prípade, ak bol úpadok dlžníka spôsobený viacerými vzájomne nadväzujúcimi právnymi úkonmi, treba každý z týchto úkonov považovať za právny úkon, ktorý spôsobil úpadok dlžníka.

10.1. Dovolateľ opätovne (ako v celom texte dovolania) skonštatoval, že nebol preukázaný základný predpoklad pre uplatnenie odporovateľnosti právneho úkonu podľa § 57 ods. 4 ZKR, keď dodal, že žalobca neuniesol v spore dôkazné bremeno ohľadne tvrdenia o ukrátení uspokojenia pohľadávky veriteľa vzhľadom k tomu, že náležite nepreukázal rozsah, stav a hodnotu majetku úpadcu k 15. máju

2013.

10.2. V prípade zvýhodňujúceho právneho úkonu sa vyžaduje neodôvodnené zvýhodnenie veriteľa oproti iným veriteľom úpadcu. Pokiaľ úpadca a žalovaný uzavreli dohodu o započítaní v súlade so zákonom, nemožno prijať záver, že úpadca uzavretím tejto dohody neodôvodnene zvýhodnil žalovaného proti veriteľom, ktorí riadne a včas prihlásili do konkurzu pohľadávky vzniknuté pred alebo v čase uzavretia tejto dohody. Dohoda o započítaní pohľadávok predstavuje úplne štandardný právny úkon, na základe ktorého si úpadca a žalovaný poskytli ekvivalentné plnenia, čiže nešlo o zvýhodnenie žalovaného ako veriteľa na úkor ostatných veriteľov.

10.3. Dohodou o započítaní plnil dlžník žalovanému svoj záväzok vzniknutý z predchádzajúcej obchodnej spolupráce. Je pritom nepodstatné, či dlžník plnil svoj záväzok formou započítania, alebo či by bol plnil finančnými prostriedkami v tejto výške. Primárnou povinnosťou dlžníka bolo splniť svoj záväzok veriteľovi. Túto možnosť a zároveň povinnosť má dlžník až do vyhlásenia konkurzu. Ak z iných okolností nie je možné vyvodiť záver, že dlžník neopodstatnene plnil tomu - ktorému konkrétnemu veriteľovi, nie je možné takýto právny úkon automaticky považovať za zvýhodňujúci právny úkon. Opačný záver by znamenal faktickú nemožnosť dlžníka plniť svoje záväzky svojim veriteľom v období jedného roka pred začatím konkurzného konania v prípade, že by nemohol uspokojiť všetkých veriteľov.

10.4. Žalovaný poukázal na to, že uskutočnil štandardný započítací úkon so subjektom, o ktorom nemal vedomosť, že bude na neho vyhlásený konkurz. Podľa jeho názoru pritom v konaní nebolo preukázané, že práve v dôsledku uzavretia dohody o započítaní došlo k znevýhodneniu ostatných veriteľov.

10.5. Započítanie predstavuje spôsob bezhotovostného vyrovnania, ktoré sa nevykonáva skutočným splnením, ale odpočítaním vzájomných pohľadávok veriteľa a dlžníka. To umožňuje ušetriť dvojaké splnenie vzájomných pohľadávok a navzájom zjednodušiť majetkové vzťahy medzi zmluvnými stranami, pričom jeho význam spočíva najmä v úspore nákladov, ktoré by inak obidve zmluvné strany museli vynaložiť pri uskutočnení vzájomného plnenia.

11. Žalobca vo vyjadrení z 24. januára 2020 navrhol dovolanie žalovaného ako neprípustné odmietnuť.

11.1. Vo vyjadrení poukázal na to, že napadnutým právnym úkonom je dohoda o započítaní pohľadávok, ktorá znamená, že namiesto prijatia riadnej úhrady pohľadávky úpadcu došlo k jej započítaniu s pohľadávkou vybraného veriteľa, čím došlo k selektívnemu uspokojeniu spriazneného veriteľa na úkor ostatných veriteľov. Následok tohto úkonu teda bezprostredne znamená ukrátenie možnosti uspokojenia iných veriteľov aspoň v ich pomernej časti. Úpadca vlastným právnym úkonom spôsobil neplnenie pohľadávky, a teda zánik pohľadávky, ktorú by inak mal získať. Úpadca úmyselne inej svojej vlastnej spoločnosti umožnil úhradu pohľadávky tak, že ukrátil ostatných veriteľov, t. j. obral ostatných veriteľov o možnosť čo i len pomerného uspokojenia.

11.2. Podľa žalobcu boli zákonné predpoklady odporovateľnosti podľa § 57 ods. 4 ZKR splnené a súčasne úpadca dojednal vo svoj neprospech úkon, ktorý spôsobil, že ostatní veritelia nezískali od úpadcu žiadne plnenie, avšak jeden, vybraný a spriaznený veriteľ (žalovaný) bol uspokojený v celom rozsahu a nie je tak odkázaný na neisté uspokojovanie v konkurze.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (podľa § 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je dôvodné.

13. Ešte predtým, než dovolací súd pristúpi k posudzovaniu prípustnosti dovolania žalovaného na základe ním uplatnených dovolacích dôvodov považuje za nevyhnutné uviesť, že hoci je dovolanie rozsiahle, je do značnej miery neprehľadné a nejasné, keď len s ťažkosťami z neho možno zistiť, čo v skutočnosti žalovaný odvolaciemu súdu vytýka.

13.1. Predmetná skutočnosť výrazne sťažuje uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu najvyšším súdom. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že zákon v ustanoveniach § 431 ods. 2 a § 432 ods. 2 C.s.p. jednoznačne upravuje, akým spôsobom je dovolateľ povinný vymedziť jednotlivé dovolacie dôvody. Záver najvyššieho súdu o prípustnosti (resp. následnej dôvodnosti) dovolania nie je podmienený rozsiahlosťou textu dovolania, ale jednoznačným a výstižným vymedzením dovolacích dôvodov upravených v ustanoveniach § 431 a § 432 C.s.p.

13.2. Pre ozrejmienie vyššie uvedeného konštatovania dovolací súd v stručnosti poukazuje na to, že

žalovaný napr. v časti III.2.5 (strany 12 - 15 dovolania) vytýka odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie (ktoré predstavuje dovolací dôvod podľa § 432 C.s.p.) a následne v tej istej časti textu dovolania uvádza, že rozhodnutie krajského súdu je arbitrárne a porušujúce jeho právo na spravodlivý proces [čo obsahovo zodpovedá dovolaciemu dôvodu podľa § 431 C.s.p. (vada zmätočnosti zakladajúca prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p.)]. Uvedené tak vyvoláva dojem, že samotnému dovolateľovi nie je jasné, čo vlastne odvolaciemu súdu - ktorý rozhodol v jeho neprospech - vytýka. Prítom platí, že úlohou dovolacieho súdu nie je hádať, čo vlastne dovolateľ chcel namietat' (uplatniť), taktiež nie je jeho povinnosťou (ale ani oprávnením s poukazom na zásadu kontradiktórnosti sporového konania) vytvárať vlastnú argumentáciu, ktorú by mal vo svojom rozhodnutí posudzovať (k tomu vid' aj 3Obdo/19/2017).

13.3. Rovnaké konštatovanie sa vzťahuje aj na strane 7 až 11 dovolania, v ktorých je obsiahnuté subjektívne nazeranie žalovaného na skutkové závery krajského súdu a polemiku s nimi, keďže nie je možné ani podľa obsahu (§ 124 ods. 1 v spojení s § 438 ods. 1 C.s.p.) zistiť, ktorý z dovolacích dôvodov podľa § 431, resp. § 432 C.s.p. chcel žalovaný uplatniť, resp. či vôbec predmetná argumentácia smeruje k uplatneniu niektorého z dovolacích dôvodov. Navyše dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 C.s.p.) a nie tak, ako ho subjektívne vníma v spore neúspešná strana, ktorá nesúhlasí s ustálením skutkového stavu odvolacieho súdu, prípadne s niektorým z jeho skutkových záverov. Takéto námietky sú vzhľadom na úpravu dovolacích dôvodov v Civilnom sporovom poriadku z dovolacieho prieskumu vylúčené.

K dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p.

14. Pokiaľ ide o namietanú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C.s.p., dovolací súd konštatuje, že námietka o prekvapivosti rozhodnutia krajského súdu nemôže obstáť, a to ani v situácii, že v inom spore (vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 4CoKR/13/2017) bola žaloba žalobcu o určenie neúčinnosti právneho úkonu úpadcu zamietnutá z dôvodu, že v čase uskutočnenia právneho úkonu nebol úpadca v úpadku.

14.1. Dovolací súd dáva do pozornosti zásadnú skutočnosť, ktorú dovolateľ buď nezohľadnil, alebo účelovo prehliadol, a to že v konaní vedenom pod sp. zn. 4CoKR/13/2017 úpadca uskutočnil napadnutý úkon dňa 10. januára 2013, zatiaľ čo v rozhodovanom spore bol napadnutý právny úkon uskutočnený dňa 15. mája 2013 (t. j. o viac ako 5 mesiacov neskôr ako úkon, ktorý bol predmetom posudzovania v konaní vedenom pod sp. zn. 4CoKR/13/2017).

14.2. Odkaz žalovaného na to, že obdobné veci má súd rozhodnúť rovnakým spôsobom, tak nemôže obstáť. Inými slovami povedané, že ak k určitému dátumu (pre účely rozhodovaného sporu k 10. januáru 2013) nemal súd za preukázané, že by bol úpadca v úpadku, nemôže žalovaná strana legitímne očakávať, že bude zamietnutá akákoľvek ďalšia žaloba o určenie neúčinnosti iného právneho úkonu úpadcu, z ktorého mala prospech, a ktorý úpadca uskutočnil neskôr. Takéto (subjektívne) chápanie princípu právnej istoty nezodpovedá legislatívnemu vymedzeniu princípu právnej istoty (čl. 2 Základných princíпов Civilného sporového poriadku) a ani jeho chápaniu v judikatúre (vid' napr. II. ÚS 19/2016).

14.3. Predmetná námietka by mohla byť nanajvýš relevantná, ak by úpadca uskutočnil napadnutý právny úkon, ktorý je predmetom konania v rozhodovanom spore, v tom istom čase, ako právny úkon, ktorý bol predmetom sporu vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 4CoKR/13/2017 (t. j. 10. januára 2013). Aj v takom prípade by neprichádzal do úvahy takýto paušálny záver, ale muselo by sa vychádzať aj z toho, či by bol skutkový stav zhodný, a či by žalobca v oboch sporoch uniesol dôkazné bremeno (čo treba vyhodnocovať pre každý spor samostatne). V rozhodovanom spore však - ako už bolo uvedené vyššie - o taký prípad nešlo. Navyše dovolací súd dáva do pozornosti, že odvolací súd vo svojom rozsudku jednoznačne uviedol, aké nesplnené záväzky mal úpadca k 15. máju 2013 voči svojim veriteľom (vid' bod 25. odôvodnenia rozsudku krajského súdu), z čoho je zrejmé, že v rozhodovanom spore mal preukázaný úpadok úpadcu k 15. máju 2013. Z uvedeného tak je zároveň zrejmé, že odvolací súd mal za preukázané, že napadnutým právnym úkonom došlo (malo dôjsť) k ukráteniu uspokojenia niektorých z prihlásených pohľadávok.

15. Dovolací súd sa nestotožňuje ani s tvrdením žalovaného, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný a arbitrárny (a že by bolo nevyhnutné napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť

odvolaciemu súdu na ďalšie konanie). Pri správnom vysporiadaní sa s predmetnou námietkou považuje dovolací súd za nevyhnutné vychádzať z celého odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a posudzovať ho komplexne a nie len z účelovo vytrhnutých jednotlivých viet z rozsudku krajského súdu.

15.1. Síce žalovaný správne poukázal na to, že odvolací súd nesprávne v bodoch 31. a 32. odôvodnenia svojho rozsudku uviedol, že Ing. F. E. bol v čase uzavretia napadnutého právneho úkonu konateľom a spoločníkom tak úpadcu, ako aj žalovaného. Predmetná nesprávnosť v konštatovaní krajského súdu - však sama osebe nespôsobuje zmätočnosť jeho rozsudku a nepredstavuje dôvod pre jeho zrušenie. Dovolací súd poukazuje na to, že v skoršej časti odôvodnenia (bod 22. odôvodnenia rozsudku krajského súdu) odvolací súd uviedol správne konštatovanie, že konateľkou a spoločníčkou žalovaného bola Mgr. J. E. ako manželka konateľa úpadcu.

15.2. Zároveň má dovolací súd za to, že na posúdenie, či žalovaný bol spriaznenou osobou úpadcu pre posúdenie napadnutého úkonu ako ukracujúceho právneho úkonu podľa § 60 ods. 2 ZKR, nemá žalovaným označené „pochybenie“ krajského súdu žiadny vplyv, keďže žalovaný je spriaznenou osobou s úpadcom s poukazom na znenie § 9 ods. 1 ZKR (k tomu viď bod 40. odôvodnenia rozsudku krajského súdu). Správnosť predmetného záveru pritom dovolateľ žiadnym spôsobom nespochybňoval. Len pre úplnosť (v nadväznosti na ďalšie dovolacie námietky žalovaného) dovolací súd dopĺňa, že žalovaný je s poukazom na znenie § 9 ods. 1 ZKR spriaznenou osobou s úpadcom.

15.3. Keďže odvolací súd mal za to, že napadnutý právny úkon úpadca uskutočnil so spriaznenou osobou, s poukazom na znenie ustanovenia § 60 ods. 2 ZKR a judikatúru najvyššieho súdu [konkrétne s poukazom na uznesenie z 26. marca 2019, sp. zn. 3Obdo/59/2018 (ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2019 pod R 52/2019 - pozn. dovolacieho súdu)] skonštatoval, že bolo povinnosťou žalovaného preukázať, že nemal vedomosť o úmysle úpadcu ukrátiť svojich veriteľov, ktoré však nepreukázal (bod 38. odôvodnenia rozsudku krajského súdu). Z uvedeného dôvodu dovolateľ neopodstatnene vytykal odvolaciemu súdu, že sa nezaoberal jeho (ne)vedomosťou o údajnom úmysle úpadcu ukrátiť svojich veriteľov, keďže táto vedomosť sa - rovnako ako samotný úmysel úpadcu ukrátiť svojich veriteľov - predpokladá (§ 60 ods. 2 ZKR), a je povinnosťou žalovaného (ak chce byť v spore úspešný), aby preukázal, že úpadca pri uzavretí napadnutého právneho úkonu nekonal v úmysle ukrátiť svojich veriteľov, respektíve že žalovaný ani pri vynaložení náležitej starostlivosti nemohol tento úmysel úpadcu rozpoznať. Predmetná skutočnosť znamená, že pre úspech žalovaného v spore nepostačuje, aby uviedol, že podľa jeho názoru úmysel úpadcu ukrátiť svojich veriteľov neexistoval, prípadne že bolo povinnosťou žalobcu preukázať vedomosť žalovaného o ukracujúcom úmysle úpadcu.

15.4. Podľa názoru dovolacieho súdu nemôže obstať ani tvrdenie žalovaného, že z rozhodnutia krajského súdu nie je zrejmé, či napadnutý právny úkon posúdil ako ukracujúci právny úkon podľa § 60 ZKR alebo ako zvýhodňujúci právny úkon podľa § 59 ZKR, prípadne podľa obidvoch podstát. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu naopak vyplýva, že posúdil dohodu o vzájomnom započítaní pohľadávok z 15. mája 2013 ako zvýhodňujúci právny úkon podľa § 59 ZKR, keďže ním úpadca zvýhodnil žalovaného ako svojho veriteľa na úkor ostatných veriteľov, a zároveň aj ako ukracujúci právny úkon podľa § 60 ZKR, keďže ním došlo k ukráteniu uspokojenia pohľadávok ostatných veriteľov úpadcu.

15.5. Dovolací súd preto uzatvára, že rozsudok odvolacieho súdu nemožno považovať za nepreskúmateľný.

16. Vzhľadom na vyššie uvedené (viď body 14. a 15. vyššie) dovolací súd konštatuje, že konanie pred odvolacím súdom nebolo poznačené namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ C.s.p. Prípustnosť dovolania žalovaného preto z uvedeného ustanovenia nevyplýva.

K dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

17. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

17.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva

v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

18. Pokiaľ ide o otázku - či je pre posúdenie odporovaného právneho úkonu (dohody o vzájomnom započítaní pohľadávok) právne významné, aký bol právny základ týchto pohľadávok, v nadväznosti na posúdenie (preukázanie) základnej podmienky odporovateľnosti podľa § 57 ods. 4 ZKR, t. j. že došlo k ukráteniu uspokojenia pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka - dovolací súd poukazuje na to, že nepostačuje, aby bola určitá otázka formálne vymedzená ako právna otázka, rozhodujúce je to, ako dovolateľ uvedie, v čom má spočívať nesprávnosť právneho posúdenia odvolacím súdom. Uvedené znamená, že dovolateľ musí uviesť, aký právny záver odvolacieho súdu považuje za nesprávny a zároveň je jeho povinnosťou predostrieť dovolaciemu súdu vlastnú právnu argumentáciu, z ktorej má byť zrejmé, ako mal odvolací súd posudzovanú právnu otázku správne právne riešiť.

18.1. V tejto časti dovolanie žalovaného uvedené požiadavky nespĺňa, keďže absentuje akákoľvek právna argumentácia dovolateľa, ktorá by sa mala týkať výkladu alebo aplikácie určitého konkrétneho zákonného ustanovenia. Naopak celá argumentácia dovolateľa je postavená na tom, že žalobca podľa jeho názoru nepreukázal ukrátenie uspokojenia prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov úpadcu, keďže predmetná skutočnosť nevyplýva z listinných dôkazov predložených žalobcom.

18.2. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný predovšetkým spochybňuje skutkové závery odvolacieho súdu. V tejto súvislosti platí, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nemôže byť daná, ak je zamerané na riešenie skutkových, a nie právnych otázok (v podrobnostiach vid' aj 1Obdo/47/2017, 4Obdo/45/2017 a 5Obdo/22/2017). Osobitne dáva dovolací súd do pozornosti uznesenie ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. septembra 2018, sp. zn. II. ÚS 416/2018, ktorým bola odmietnutá ústavná sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu z 25. apríla 2018, sp. zn. 5Obdo/22/2017 ako zjavne neopodstatnená, a v ktorom ústavný súd skonštatoval, že „mu nepatrí nahrádzať právne názory najvyššieho súdu a pokiaľ závery najvyššieho súdu v otázke prípustnosti dovolania vzhľadom na skutkový stav nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, ústavný súd nemá dôvod do právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania na základe prítomnosti zákonom predpokladaného dovolacieho dôvodu zasahovať“.

18.3. Nad rámec uvedeného poukazuje dovolací súd opätovne na to, že odvolací súd mal v konaní preukázané existenciu pohľadávok veriteľov úpadcu k 15. máju 2013, ktorých uspokojenie bolo napadnutým právnym úkonom ukrátené (vid' bod 14.3. vyššie).

18.4. Zároveň dovolací súd konštatuje, že na vyriešenie žalovaným uvedenej otázky nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd poukázal na kúpnu zmluvu a následnú nájomnú zmluvu, z ktorých vznikli vzájomné pohľadávky úpadcu a žalovaného, ktoré zanikli započítaním na základe napadnutého právneho úkonu, aby čo najpodrobnejšie priblížil konanie úpadcu v rozhodnom období a na základe ktorého mal preukázaný úmysel úpadcu právnymi úkonmi (uskutočnenými predovšetkým so spriaznenými osobami) ukrátiť uspokojenie pohľadávok svojich ostatných veriteľov.

18.5. Predmetná otázka tak nebola spôsobilá založiť prípustnosť dovolania žalovaného podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

19. Vo vzťahu k druhej právnej otázke dovolací súd uvádza, že vzhľadom na skutkový stav ustálený odvolacím súdom a okolnosti rozhodovaného sporu, nemôže byť posúdenie otázky, či vo všeobecnosti môže byť dohoda o započítaní pohľadávok uzatvorená medzi úpadcom a treťou osobou posúdená ako zvýhodňujúci právny úkon, ale posúdenie otázky, či dohoda o započítaní pohľadávok uzatvorená medzi úpadcom a ním spriaznenou osobou predstavuje zvýhodňujúci právny úkon podľa § 59 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

19.1. Predmetná právna otázka nebola doposiaľ riešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, preto v

tejto časti je dovolanie žalovaného procesne prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

20. Podľa § 59 ods. 1 ZKR, zvýhodňujúcim právnym úkonom na účely tohto zákona je právny úkon, ktorým dlžník úplne alebo sčasti splnil peňažnú pohľadávku inak splatnú až vyhlásením konkurzu, zabezpečil svoj záväzok neskôr, ako záväzok vznikol, dohodol úpravu alebo nahradenie svojho záväzku vo svoj neprospech alebo inak neodôvodnene zvýhodnil svojho veriteľa oproti iným svojim veriteľom.

20.1. Zvýhodňujúcim právnym úkonom na účely tohto zákona je tiež právny úkon, ktorým sa dlžník úplne alebo sčasti vzdal svojho práva, úplne alebo sčasti odpustil dlh svojho dlžníka, dohodol úpravu alebo nahradenie svojho práva vo svoj neprospech, dohodol alebo inak umožnil zánik svojho práva alebo inak neodôvodnene znevýhodnil seba na úkor svojich veriteľov (ods. 2).

20.2. Zvýhodňujúcemu právnemu úkonu možno odporovať, ak spôsobil úpadok dlžníka alebo bol urobený počas úpadku dlžníka. Ak ide o zvýhodňujúci právny úkon urobený v prospech osoby spriaznenej s dlžníkom, úpadok dlžníka v čase urobenia zvýhodňujúceho právneho úkonu sa predpokladá, ak sa nepreukáže opak (ods. 3).

20.3. Odporovať možno len tým zvýhodňujúcim právnym úkonom, ktoré boli urobené počas jedného roka pred začatím konkurzného konania. Ak ide o zvýhodňujúci právny úkon urobený v prospech osoby spriaznenej s dlžníkom, možno odporovať tiež tým právnym úkonom dlžníka, ktoré boli urobené počas troch rokov pred začatím konkurzného konania (ods. 4).

21. Zvýhodňujúce právne úkony sú odporovateľné len vtedy, ak nimi dlžník zvýhodnil svojho veriteľa oproti iným svojim veriteľom a týmto právnym úkonom zároveň došlo k ukráteniu pohľadávok ostatných veriteľov, ktoré si po vyhlásení konkurzu prihlásili prihláškou (k tomu vid' aj Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 3. vydanie. Praha: C. H. BECK, 2019, s. 531).

22. Z uvedeného vyplýva, že aby mohol byť určitý právny úkon dlžníka posúdený ako zvýhodňujúci právny úkon, musí ho dlžník uskutočniť so svojim veriteľom na úkor iných veriteľov, v dôsledku čoho nie je možné uspokojiť v konkurze prihlásené pohľadávky ostatných veriteľov v celom rozsahu (resp. vôbec). Ďalšou podmienkou je, aby tento právny úkon dlžníka spôsobil jeho úpadok, alebo bol už uskutočnený v čase jeho úpadku.

22.1. Ak sú tieto predpoklady splnené, je naplnený dôvod pre vyhovie žalobe správcu so všetkými dôsledkami s tým spojenými (vrátane povinnosti žalovanej strany vydať do konkurznej podstaty prospech získaný neúčinným právnym úkonom od úpadcu).

23. Dovolací súd preto pred vyriešením samotnej právnej otázky v nadväznosti na závery vyslovené krajským súdom skúmal, či sú vyššie uvedené predpoklady splnené.

23.1. V rozhodovanej veci napadnutá dohoda o započítaní pohľadávok predstavuje právny úkon úpadcu, ktorý uskutočnil so žalovaným ako svojim veriteľom. Z rozhodnutia odvolacieho súdu je taktiež zrejmé, že úpadca mal iných svojich veriteľov, voči ktorým si svoju povinnosť nesplnil.

23.2. Rovnako tak mal krajský súd za preukázané, že úpadca bol v čase uskutočnenia napadnutého právneho úkonu v úpadku, keď nebol schopný splniť svoje splatné záväzky. Zároveň poukázal na to, že krátko po uskutočnení napadnutého právneho úkonu bolo začaté konkurzné konanie, ktoré iba deklaruje existenciu úpadku dlžníka, pričom existencia úpadku vyplývala aj z výpovede konateľa úpadcu Ing. F. E., ktorý uviedol, že úpadca opakovane odvrátil vyhlásenie konkurzu, na základe návrhov veriteľov úpadcu. Skutočnosť, že úpadca bol dlhodobo platobne neschopný (t. j. v úpadku s poukazom na znenie § 3 ZKR), dovolateľ nespochybňoval. Tu len ako poznámku dovolací súd dopĺňa, že podľa zákona nebolo potrebné, aby odvolací súd podrobne skúmal existenciu úpadku dlžníka, keďže existencia úpadku sa s poukazom na postavenie žalovaného ako spriaznenej osoby s úpadcom (vid' bod 15.2. vyššie) predpokladá (§ 59 ods. 3 druhá veta ZKR).

24. Pokiaľ ide o jednotlivé argumenty žalovaného, dovolací súd uvádza, že pre posúdenie napadnutého právneho úkonu ako zvýhodňujúceho právneho úkonu je irelevantné, či sa navonok javí byť štandardným úkonom, za neúčinný právny úkon môže byť určený aj taký právny úkon, ktorým nedochádza k zbavovaniu sa majetku úpadcom bez akejkoľvek protihodnoty.

24.1. Pre záver súdu - či sú splnené podmienky odporovateľnosti - je rozhodujúce, aký by bol stav

majetku úpadcu, keby napadnutý právny úkon neuskutočnil. Práve cez tento náhľad nemôže napadnutá dohoda o započítaní pohľadávok obstať. Ak by k jej uzavretiu nedošlo, do konkurznej podstaty by patrila kúpna cena, ktorú bol žalovaný povinný zaplatiť úpadcovi, a z ktorej by bolo možné (čiastočne) uspokojiť pohľadávky ostatných veriteľov úpadcu, pričom žalovaný by bol povinný prihlásiť si svoju pohľadávku voči úpadcovi do konkurzu (rovnako ako ostatní veritelia úpadcu).

24.2. Pohľadávka žalovaného voči úpadcovi by pritom mohla byť v konkurze uspokojená len ako podriadená pohľadávka až po úplnom uspokojení iných nezabezpečených pohľadávok ostatných veriteľov (k tomu viď § 95 ods. 2 ZKR), keďže sa jednalo o pohľadávku veriteľa, ktorý je spriaznený s úpadcom (podľa § 95 ods. 3 ZKR).

25. Vzhľadom k tomu, že znenie § 95 ods. 2 a ods. 3 ZKR - prostredníctvom ktorých možno preukázať, či napadnutým právnym úkonom zvýhodnil úpadca žalovaného ako spriazneného veriteľa podľa § 59 ZKR - neboli v doterajšom konaní použité, dovolací súd za analogickej aplikácie § 382 C.s.p. výzvou z 25. augusta 2020 vyzval strany sporu, aby sa k možnému použitiu predmetných ustanovení v dovolacom konaní vyjadrili.

25.1. Žalobca a aj žalovaný v reakcii na výzvu dovolacieho súdu požiadali, aby dovolací súd doplnil svoju výzvu, v akom kontexte majú byť predmetné ustanovenia použité. Dovolací súd uvádza, že tejto žiadosti strán sporu nebolo možné vyhovieť, keďže súčasťou výzvy podľa § 382 C.s.p. nie je uvedenie, akým spôsobom mieni súd „nové“ ustanovenie právneho predpisu pri svojom rozhodovaní vykladať [k tomu viď aj uznesenie najvyššieho súdu z 26. februára 2019, sp. zn. 3Obdo/1/2019 publikované ako judikát v Zbierke stanovisk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2020 pod R 48/2020 (jeho druhú právnu vetu) a naň nadväzujúce uznesenie ústavného súdu z 3. decembra 2019, sp. zn. I. ÚS 501/2019].

26. Zo skutočnosti - keď napadnutým právnym úkonom došlo k „uspokojeniu“ veriteľa spriazneného s úpadcom predtým, ako by úpadca vysporiadal svoje záväzky voči ostatným veriteľom - je nepochybné, že úpadca dohodou o započítaní pohľadávok uzavretou so žalovaným v čase, keď bol v úpadku, zvýhodnil žalovaného na úkor svojich ostatných veriteľov.

27. Dovolací súd považuje za nenáležité tvrdenie žalovaného, že povinnosťou dlžníka bolo splniť svoj záväzok voči svojmu veriteľovi (žalovanému) až do vyhlásenia konkurzu.

27.1. Táto povinnosť zaťažuje dlžníka voči všetkým svojim veriteľom, a nie len voči ním selektívne vybranému - navyše spriaznenému - veriteľovi. Predmetná skutočnosť je o to významnejšia v situácii, keď dlžník nemá dostatku majetok na (úplné) uspokojenie pohľadávok všetkých svojich veriteľov.

27.2. Pokiaľ ide o posudzovanie zvýhodnenia určitého veriteľa úkonom úpadcu na úkor svojich ostatných veriteľov, je možné podľa vo veci rozhodujúceho senátu dovolacieho súdu vychádzať zo záverov vyslovených senátom trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu 6 T v rozsudku zo 16. augusta 2012, sp. zn. 6Tdo/62/2011 (týkajúceho sa trestného činu zvýhodnenia veriteľa podľa § 240 ods. 1 Trestného zákona - pozn. dovolacieho súdu), v zmysle ktorých platí, že „trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 ods. 1 Trestného zákona sa dopustí ten, kto ako dlžník, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky, zmarí, hoci aj len čiastočne, uspokojenie svojho veriteľa tým, že zvýhodní iného veriteľa.“

Zvýhodnenie veriteľa pritom spočíva v tom, že mu dlžník, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky, plní spôsobom nezodpovedajúcim zásade pomerného uspokojenia na úkor ostatných veriteľov. Majetok dlžníka sa teda použije na uspokojenie veriteľov v rozpore so zásadou pomernosti a rovnomernosti, odvíjajúcich sa od ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Zvýhodnený veriteľ dostáva síce len to, čo by mu inak právom patrilo, ale pretože dlžník nie je schopný uspokojiť všetkých veriteľov, plným uspokojením jedného veriteľa ukracuje ostatných veriteľov.“

27.3. Z citovaných záverov v nadväznosti na rozhodovanú vec vyplýva, že ak dlžník, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky, nedisponuje dostatočným majetkom na ich úplné uspokojenie, je povinný uspokojovať svojich veriteľov pomerne. Je nepripustné, aby dlžník uprednostnil úplné uspokojenie jedného veriteľa a ostatných veriteľov neuspokojil vôbec. Pokiaľ tak dlžník postupuje, zvýhodní tým jedného veriteľa na úkor ostatných veriteľov, ktorí ostanú takýmto konaním dlžníka ukrátení. V tejto súvislosti je právne irelevantné, že dlžník, ktorý nebol schopný splniť všetky svoje

splatné záväzky, svojim úkonom plnil to, na čo by mal ten - ktorý (zvýhodnený) veriteľ právny nárok, keďže povinnosťou dlžníka bolo prihliadať na záujem všetkých svojich veriteľov, a to bez ohľadu na to, či voči nemu bolo alebo nebolo začaté konkurzné konanie.

27.4. V rozhodovanom spore úpadca - hoci bol platobne neschopný - uprednostnil žalovaného ako spriazneného veriteľa pred ostatnými veriteľmi a napadnutou dohodou o započítaní pohľadávok došlo k zániku jeho záväzku voči žalovanému v celom rozsahu a zároveň k zániku záväzku žalovaného voči úpadcovi [z dlhu žalovaného voči úpadcovi pritom mohlo byť poskytnuté ostatným veriteľom úpadcu aspoň čiastočné (pomerné) plnenie]. Žalovaný tak bol v dôsledku napadnutého právneho úkonu úpadcu uspokojený v celom rozsahu na rozdiel od ostatných veriteľov úpadcu, ktorí sú odkázaní na neisté budúce uspokojenie v konkurze (ktoré však nebude v celom rozsahu, ako tomu bolo v prípade žalovaného - pozn. dovolacieho súdu). Vzhľadom na platobnú neschopnosť úpadcu v čase uzavretia napadnutej dohody sa žalovaný nemôže s úspechom odvolávať na to, že sa jednalo o štandardný právny úkon a že došlo k jeho uspokojeniu v rozsahu, na aký mal zo zmluvy nárok, keďže povinnosťou úpadcu bolo pristupovať k všetkým svojim veriteľom rovnako a všetky svoje záväzky plniť v súlade so zásadou pomerného uspokojovania.

27.5. Žalovaný tak bol napadnutou dohodou o započítaní pohľadávok zvýhodnený na úkor ostatných veriteľov úpadcu, a preto táto dohoda predstavuje zvýhodňujúci právny úkon podľa § 59 ZKR.

28. Nad rámec už uvedeného dovolací súd uvádza, že pre rozhodnutie o dovolaní je irelevantné tvrdenie žalovaného, že nemal vedomosť o možnosti vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu, keďže žalovaný, ktorého konateľkou v rozhodnom období bola manželka konateľa úpadcu, je spriaznenou osobou s úpadcom.

28.1. Rovnako tak nemá na rozhodnutie o dovolaní vplyv argumentácia dovolateľa, že započítanie predstavuje spôsob bezhotovostného vyrovnania s cieľom zjednodušiť majetkové vzťahy medzi zmluvnými stranami.

28.2. Naopak predmetná dohoda o započítaní pohľadávok podľa názoru dovolacieho súdu pôsobí ako zavŕšenie procesu vyvedenia majetku z úpadcu na žalovaného, keď najprv úpadca previedol vlastnícke právo k hnutelným veciam kúpnu zmluvou na žalovaného, a následne, aby žalovaný nemusel zaplatiť úpadcovi kúpnu cenu, uzavreli nájomnú zmluvu na predané hnutelné veci, na základe ktorej mala úpadcovi vzniknúť povinnosť zaplatiť žalovanému nájomné za 5 mesiacov trvania nájomného vzťahu vo vyššej sume, než bola skutočná hodnota prenajatých vecí určená kúpnu cenou v kúpnej zmluve. Žalovanému tak mali zostať hnutelné veci a zároveň bol „zbavený“ povinnosti zaplatiť úpadcovi kúpnu cenu. Naopak úpadca nemal vo vlastníctve veci a nezískal ani peňažné plnenie predstavujúce ich hodnotu na základe kúpnej zmluvy, v dôsledku čoho nedisponuje majetkom, z ktorého by bolo možné uspokojiť prihlásené pohľadávky jednotlivých veriteľov úpadcu.

29. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že:

Zvýhodňujúcim právnym úkonom podľa § 59 zákona o konkurze a reštrukturalizácii je aj dohoda o vzájomnom započítaní pohľadávok uzatvorená medzi úpadcom a ním spriazneným veriteľom, keďže ňou v rozpore so zásadou pomerného uspokojovania veriteľov dochádza k zániku pohľadávky spriazneného veriteľa započítaním protipohľadávky úpadcu, z hodnoty ktorej by inak prichádzalo do úvahy pomerné uspokojenie nezabezpečených pohľadávok veriteľov úpadcu pred možnosťou uspokojenia podriadenej pohľadávky spriazneného veriteľa (§ 95 ods. 2 ZKR).

30. Vychádzajúc z vyslovených právnych záverov (viď bod 29. vyššie) dovolací súd uzatvára, že v predmetnom spore dospel krajský súd k správne právnemu záveru, že dohoda o vzájomnom započítaní pohľadávok z 15. mája 2013 uzatvorená medzi úpadcom a žalovaným je zvýhodňujúcim právnym úkonom podľa § 59 ZKR, keďže ňou bol nedôvodne zvýhodnený žalovaný ako spriaznený veriteľ na úkor ostatných veriteľov úpadcu, ktorých splatné pohľadávky úpadca ani čiastočne neuspokojil, a ktoré boli prihlásené v konkurze vedenom na majetok úpadcu.

30.1. Preto dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný nedôvodne vytýkal odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci a jeho dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu.

31. Vzhľadom na to, že v rozhodovanej veci odvolací súd správne posúdil právnu otázku podstatnú pre

rozhodnutie vo veci, najvyšší súd podľa ustanovenia § 448 C.s.p. dovolanie žalovaného ako nedôvodné zamietol.

32. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že v dovolacom konaní úspešnému žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

33. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.